

En match för en giftfri miljö

Sveriges miljökommuners Höstkonferens 2018

En match i fyra ronder

Rond 1: Granskning av spelplanen

Rond 2: Presentation av laget

Rond 3: Finansiering

Rond 4: Taktiksnack

Varför ska vi delta i matchen?

Illustratör: Tobias Flygar

Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön.

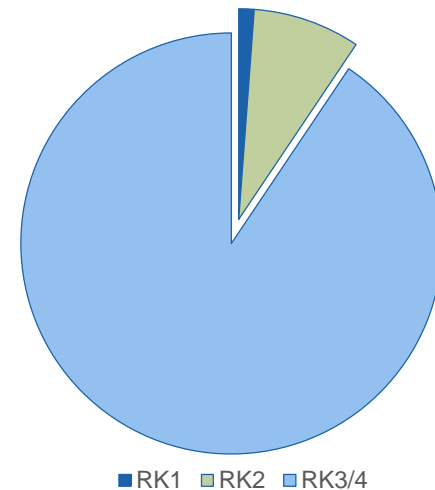
Precisering av miljökvalitetsmålet Giffri miljö.

Till vår hjälp har vi framför allt 10 kap. miljöbalken. Om ansvar för förorenade områden.

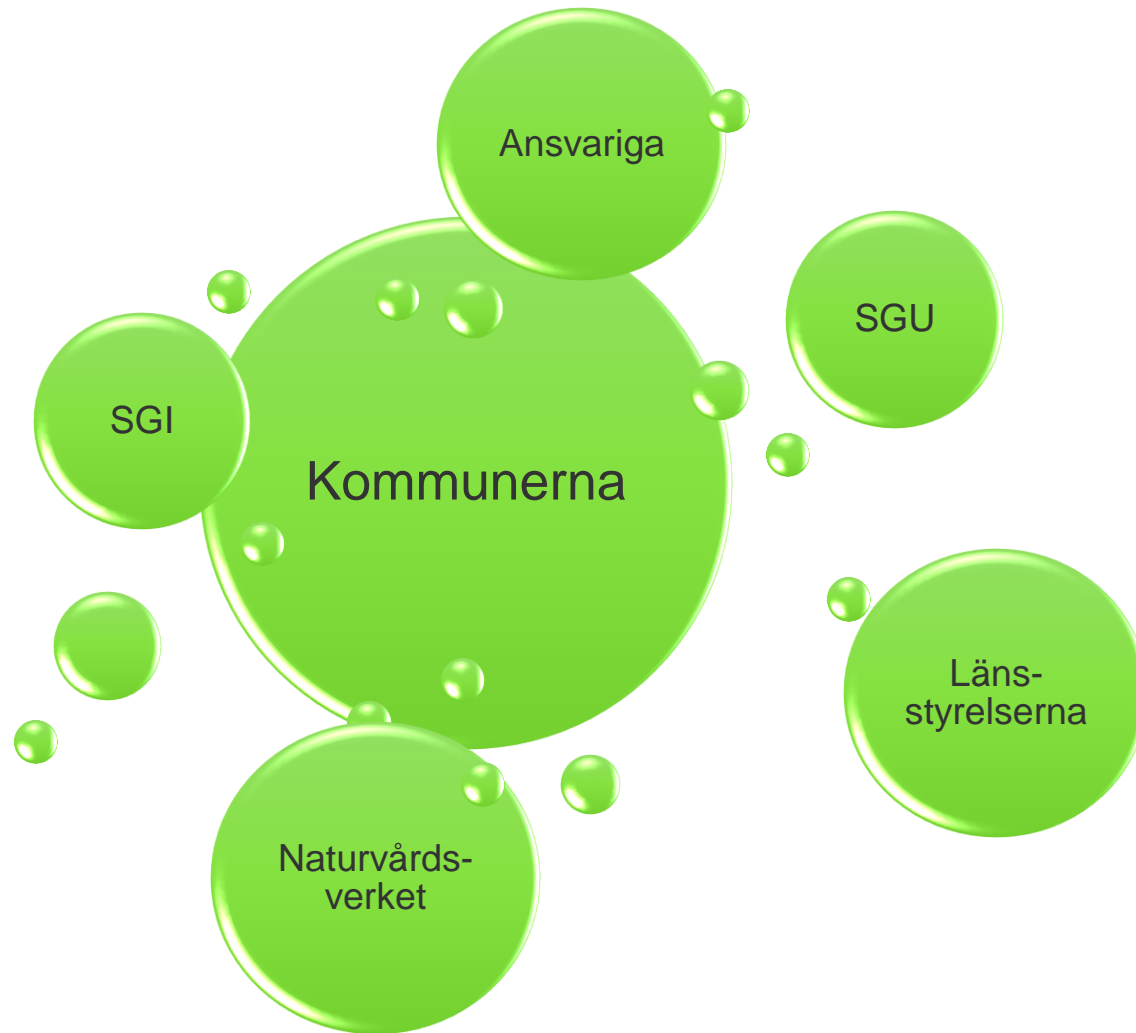
Hur ser spelplanen ut?

- 85.000 områden är konstaterat eller misstänkt förorenade i Sverige.
- Viktigt att vi fokuserar på de högst prioriterade objekten, dvs. riskklass 1 (ca 1.000 objekt) och riskklass 2 (ca 7.000 objekt).

Fördelningen mellan olika riskklasser

Vår laguppställning

Naturvårdsverket

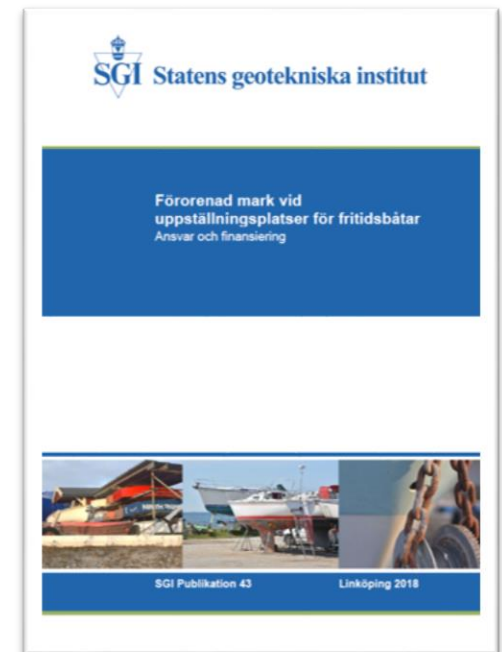
- Central tillsynsvägledande myndighet
- Samordnar, prioriterar och följer upp
- Administrerar och utvärderar ebh-bidragen

- Nationell plan för efterbehandling
- Kvalitetsmanualen

Länsstyrelserna

- Tillsynsvägledande myndighet
- Tillsynsmyndighet
- Bidragsförmedlare

- Tillsynssamordning
- Bidragssamordning
- Juristsamverkan

Statens geotekniska institut

- Forskning och teknikutveckling
  - Tuffo
  - Kunskapsutveckling och kunskapsförmedling
  - Rådgivning och stöd
-
- Publikationer
  - Kurser och föredrag
  - Korttidsstöd

SGU som huvudman

SGU kan vara huvudman för ett efterbehandlingsprojekt om en kommun av någon anledning inte själva har möjlighet.

Kommunen förutsätts vara aktiva i projektet och bidra med kommunikation och lokal förankring.

Foto: Björn Lindholm

SGU satsar på "Samverkan för innovation"

Samverkan för innovation syftar till att ta fram goda exempel och förslag på hur arbetet med efterbehandling av förorenade områden kan utvecklas och effektiviseras.

SGU är sammankallande för framtida arbetsgrupper med kommunala huvudmän.

Foto: SGU

De ansvariga

- Ansvaret styrs i huvudsak av 10 kap. miljöbalken
  - Verksamhetsutövare (principen om att förorenaren betalar)
  - Fastighetsförvärvare (tänk på att förvärv kan utlösa ansvar)
  - Fastighetsägare (nyttiga utredningskostnader och värdeökning)
  - Förvaringsfall
  - Exploatörer
- Både att utföra och bekosta

Kommunen kan många gånger ha rollen som ansvarig, t.ex. deponier eller förvärv av förorenade fastigheter.

Kommunerna är nyckelspelare

- Tillsynsmyndighet över många objekt.
- Huvudman i bidragsobjekten.
- Eget ansvar.
- Fastighetsaktör (köpare, säljare och förvaltare av förorenad mark)
- Översiktsplanering och detaljplanering.

Mycket hjälp finns – en sammanfattning

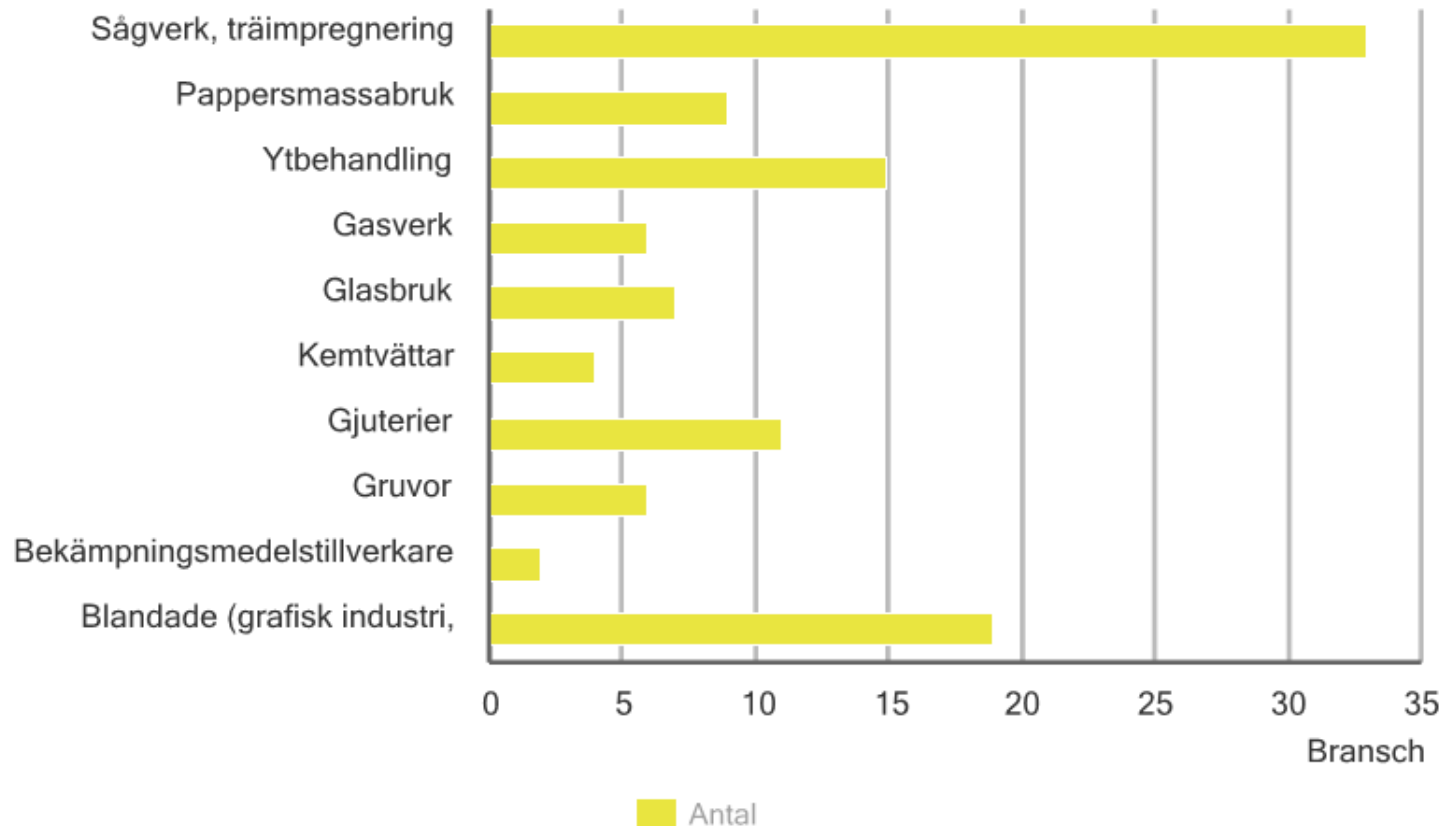
- Statliga bidrag
  - Sanering av förorenade områden
  - Sanering inför bostadsbyggande
- Tillsynsvägledning/rådgivning/kunskapsförmedling
  - Kurser (Lst, SGI, SGF)
  - Tillsynsprojekt (Lst)
  - Allmänna frågor (Lst)
  - Korttidsstöd/expert hjälp (SGI)
- Huvudmannaskap (SGU) inkl. Lst-kurs (efter sommaren 2019)
- Vägledningsmaterial – textbaserat/webbaserat

Statliga bidrag till sanering

- Bidragsförordningen (2004:100)
- Hur bidrag söks och hanteras beskrivs i kvalitetsmanualen och på NV:s webb.
- Prioriteras enligt nationella planen.
- Två bidrag: vanliga potten och bostadspotten.
- Samarbeta med länsstyrelsen!

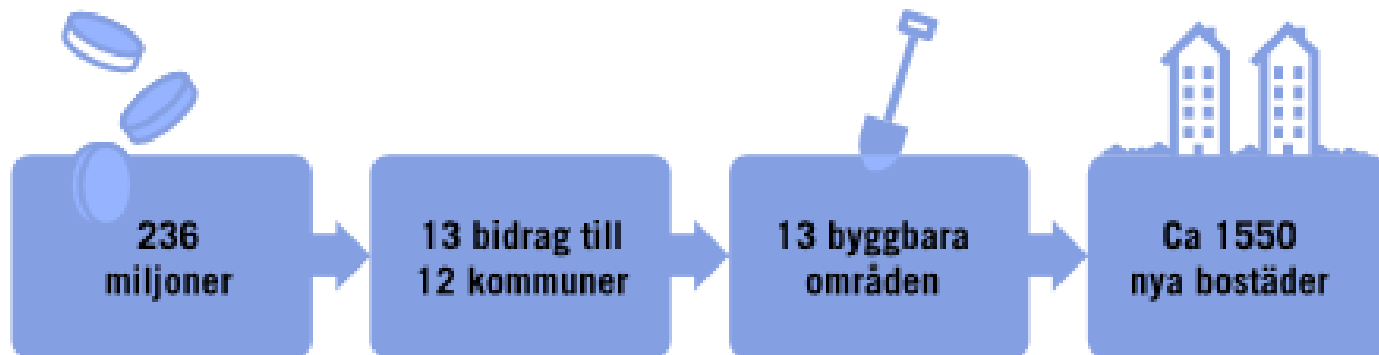
Den vanliga potten har använts till:

Antal sanerade objekt uppdelat per bransch

Källa: Naturvårdsverket

”Bostadsbidraget” har använts till:

Källa: <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Forenaded-omraden/Finansiering-av-efterbehandling/Resultat-av-Naturvardsverkets-anslag-for-efterbehandling-av-mark1/Saneringsanslaget-som-mojliggjort-13-nya-bostadsomraden/>

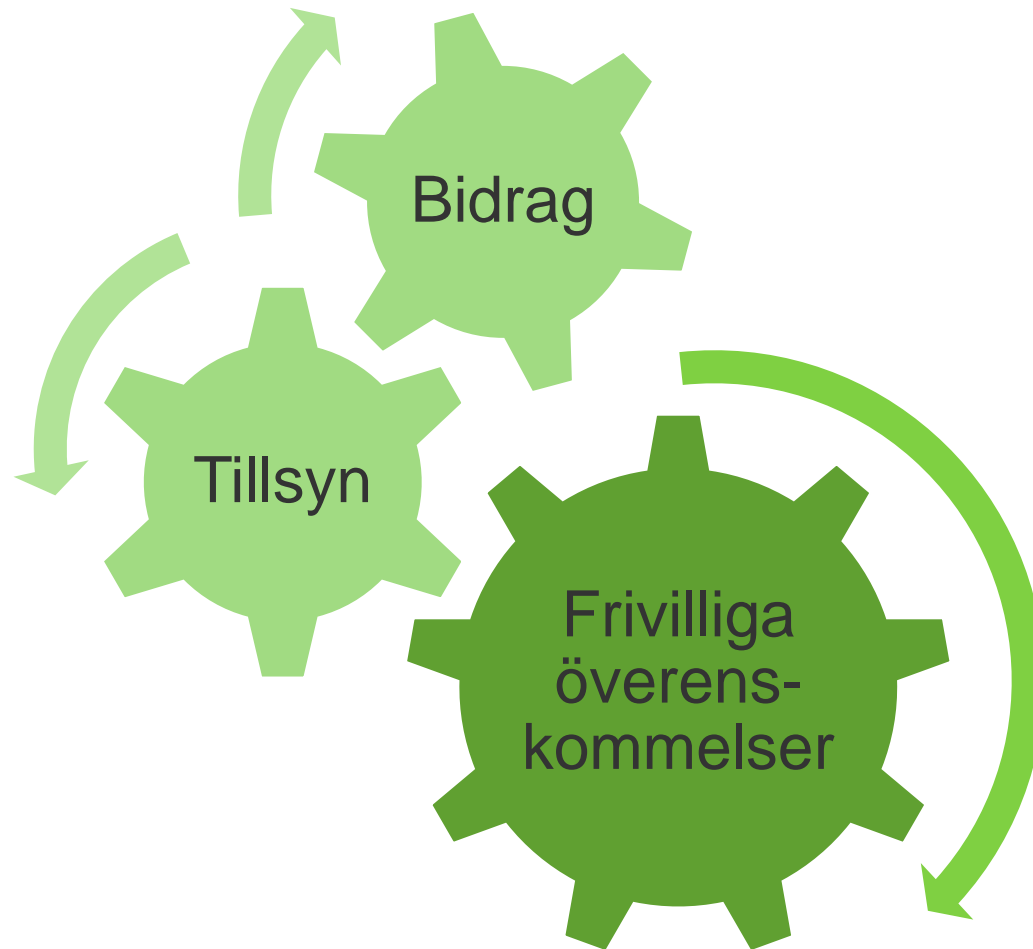

Taktiksnack

Externt och internt

Kunskap är A och O!

Spelsystem externt

Välj spelsystem

- Hur ser det ut i kommunen?
- Prioriterade objekt.
- Ansvarskoll för en första sortering.
- Verksamheter i drift.
- Exploateringar.
- Tillsynsprojekt.

Arbete inom laget

- Hur ser det ut i kommunen? Skaffa överblick och kunskap.
- Prioritera och fokusera.
- Strukturera materialet och arbetet.
- Arbeta proaktivt med ÖP och DP.
- Samarbeta!!!

Några ord om ansvarsutredningar

- Krav enligt bidragsförordningen.
- Arbeta planerat.
  - Viktigt att ha tillräcklig tid och personal.
  - Ta hjälp av det material och den hjälp som finns.
- Vägledning från juristsamverkan
  - Ansvarskoll
  - AU inför utredning
  - AU inför åtgärd (skälighet)
- Processschema för delfinansierade ärenden.
- Är färskvara – ha en plan för hur den ska användas!

Tack för att ni lyssnat!

Sofie Hermansson
miljöjurist, Statens geotekniska institut
sofie.hermansson@swedgeo.se

Vägledningsmaterial

[Naturvårdsverkets nationella plan för efterbehandling](#)

[Kvalitetsmanualen – att söka bidrag](#)

[Naturvårdsverkets rapport 6501 om efterbehandlingsansvar](#)

[Naturvårdsverkets sida för vägledningsmaterial](#)

[SGI:s publikationer om t.ex:](#)

Ansvar och finansiering samt förorenad mark vid båtuppställningsplatser

Förstärkt mikrobiell självrening av klorerade lösningsmedel

Föroreningsproblematik vid gamla handelsträdgårdar

In-situ övertäckning av förorenade sediment

Markmiljöns skyddsvärde

Riskbedömning av förorenade områden med hänsyn till sårbarhet för naturolyckor

Informativa webbsidor

www.naturvardsverket.se

www.swedgeo.se

www.sgu.se

www.ebhportalen.se

www.atgardsportalen.se

www.renaremark.se

www.sgf.net

[EBH-portalen pratar](#) En podd om verksamhetsutövaransvar och fastighetsförvävaransvar